

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa J. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 30 czerwca 2015 r., sygn. akt IV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) przyznaje adwokatowi A.P. od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w W. 240,- (dwieście czterdzieści) złotych powiększone o podatek VAT z tytułu udzielenia powodowi w postępowaniu kasacyjnym nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu,
- 3) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 240,- (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powoda J. S. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 czerwca 2014 r., którym oddalone zostały dwa powództwa wniesione przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa Dyrektorowi Aresztu Śledczego w W. o zapłatę po 60 000 złotych z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę doznaną podczas przebywania w areszcie, polegającą na złych warunkach i utracie zdrowia spowodowane nieprzestrzeganiem przez pozwanego obowiązujących przepisów. Oddalenie apelacji wynikało z podzielenia ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez Sąd pierwszej instancji oraz uznanie, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki zadośćuczynienia określone przez art. 448 k.c.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie w zaskarżonym wyroku przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, poprzez ich niezastosowanie i pozbawienie powoda prawa do sądu, rozumianego jako „prawo do procedury sądowej ukształtowanej w oparciu o zasadę sprawiedliwości proceduralnej, z której wynika równość uprawnień procesowych stron i prawo do bycia wysłuchanym przez sąd”. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 201 § 1, art. 224 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 5 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez niedoprowadzenie powoda na rozprawę apelacyjną oraz niepowiadomienie powoda, że nie zostanie doprowadzony na rozprawę apelacyjną i nie pouczenie go o możliwości przedstawienia swojego stanowiska na piśmie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, zniesienia postępowania przed sądem drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania, a także przyznanie kosztów pełnomocnikowi powoda z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniósł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ze względu na brak spełnienia warunków prawnych określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarżący wnosząc o przyjęcie skargi winien wskazać i uzasadnić spełnienie przynajmniej jednej z czterech przesłanek: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W obszernym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego powołał się na nieważność postępowania przed sądem apelacyjnym. Jednakże mimo przytoczonego orzecznictwa w kwestii pozbawienia strony postępowania możliwości obrony swoich praw przed sądem, argumenty zawarte w tych orzeczeniach, właściwych dla spraw w których zapadły, nie mają zastosowania do sytuacji powoda. Postępowanie przed Sądem Okręgowym jako sądem drugiej instancji spełniło wszystkie gwarancje, jakie powinien otrzymać skarżący w takim postępowaniu, z uwzględnieniem zarzutów podniesionych w apelacji i szczególnej sytuacji skarżącego jako osoby osadzonej w zakładzie penitencjarnym. Wykładnia przepisów o nieważności postępowania nie uzasadnia twierdzenia powoda o naruszeniu jego praw wskutek nieobecności na rozprawie apelacyjnej, nawet jeśli nie został o niedoprowadzeniu powiadomiony, aby można stwierdzić spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu wraz z przyznaniem wynagrodzenia nieopłaconemu pełnomocnikowi powoda z urzędu. W postępowaniu kasacyjnym zostały złożone dwie odpowiedzi na skargę, w tym przez pozwanego. Z uwagi na obligatoryjne zastępstwo Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, brak jest podstaw do zasądzenia kosztów postępowania także na rzecz zakładu penitencjarnego. Jego odpowiedź została złożona z naruszeniem przepisów o reprezentacji Skarbu Państwa w postępowaniu cywilnym. Należne koszty postępowania

zostały zasądzone Skarbowi Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, zgodnie z art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw